

JANUARI 2016

Bijdrage bestuurslid Ad Heijma: UW TOEKOMST EN UW PENSOEN

Hoe vanzelfsprekend de zekerheid van een goed pensioen in het verleden was, is niet meer relevant. We weten dat als het misgaat met de resultaten van beleggingen van ons pensioenfonds, wij zelf de gevolgen dragen; de werkgever springt niet meer bij. Zoals overigens bij veel pensioenfondsen het geval is. Werkgevers die nog wel het risico van de beleggingen van hun pensioenfonds dragen zijn schaars en het worden er steeds minder.

Welk pensioen willen we?

De media publiceren veel vaker dan in het verleden artikelen over pensioen en de aandacht die u zelf daaraan moet besteden. De overheid buigt zich over het hervormen van het pensioenstelsel, om te voldoen aan de eisen die vooral de jongeren stellen. Hoe dat er uit gaat zien, weten we nu nog niet.

Verstandig is uit te gaan van de pensioenregeling zoals die nu van toepassing is. Wat levert die regeling op als we met pensioen gaan? En wat willen we als pensioen hebben? Daarover nadenken als je bijna met pensioen gaat, is niet zinvol, want er valt dan niet veel meer aan te doen. Zo in de leeftijd van 35 tot 40 jaar besluit je extra te gaan sparen voor meer pensioen, als dat nodig blijkt. En nadenken over eerder met pensioen gaan, doe je niet als je bijna 65 bent, dat doe je als je 60 wordt. Want de ingang van het pensioen kan tot je 60ste worden vervroegd. Dan krijgt u uiteraard wel een lager pensioen.

De toekomst van uw partner

Stel u komt te overlijden tijdens uw werkzame leven, kunnen uw partner en eventuele kinderen dan in het huis blijven wonen? Is daar dan voldoende geld voor? In onze pensioenregeling is geregeld dat uw partner een adequaat partnerpensioen ontvangt. Uw partner heeft daar recht op vanaf uw overlijden, zolang hij of zij leeft. Als uw gehuwd bent, weet SPUN dat u een partner heeft. Bent u niet gehuwd maar woont u ongehuwd samen, dan moet u uw partner aanmelden bij SPUN. Doe dat, want uw partner blijft dan niet onverzorgd achter als uw onverhoopt komt te overlijden. Werkt uw partner en bouwt hij of zij pensioen op? Regel dan ook dat u wordt aangemeld bij het pensioenfonds of de verzekeraar die het pensioen van uw partner beheert.

Weet u niet zeker of u het goed heeft geregeld, neem dan contact op met SPUN.

HERZIENING PENSIOENSTELSEL –
2016 EEN CRUCIAAL JAAR¹

De pensioensector staat op een cruciaal punt in de discussie over een herziening van het pensioenstelsel. Wat is er aan de hand?

Hoe het huidige stelsel werkt, is niet langer uit te leggen. Al jaren achtereen krijgen deelnemers en gepensioneerden geen indexaties meer. Bij een behoorlijk aantal pensioenfondsden werden de reeds opgebouwde pensioenen verlaagd, soms met meer dan 5%. Ook een verlaging van de pensioenopbouw komt voor. Voor een steeds hogere premie krijgen de deelnemers een magerder pensioen. Er is weinig aanleiding te veronderstellen dat het de komende jaren beter wordt. Weliswaar leeft de economie op maar de rente blijft extreem laag en de aandelenkoersen zijn zeer wisselvallig. Dit is nauwelijks meer uit te leggen.

Wat ook niet uit te leggen is: de vermogens van de pensioenfondsden zijn sinds de financiële crisis verdubbeld. Veel deelnemers en pensioengerechtigden begrijpen niet dat als de rente stijgt de pensioenfondsden veel vermogen winnen. Terwijl de dekkinggraden dalen. En ondanks die grote vermogens blijft de indexatie achterwege. Dat vele geld is overigens echt niet over een paar jaar op. Het levert de huidige deelnemers en pensioengerechtigden echter weinig op.

Wat kan de pensioensector in deze omstandigheden doen? Blijven roepen dat het goed komt als de rente weer gaat stijgen? Het gaat waarschijnlijk niet werken. De enige oplossing lijkt een stelselherziening te zijn. Welke kant dat op gaat is nu nog niet duidelijk. Idee is wel dat deelnemers aan een pensioenregeling samen risico's blijven delen. Risicodeling tussen jong en oud, tussen mannen en vrouwen of tussen gezonde en minder gezonde deelnemers. Met risicodeling is uiteindelijk iedereen beter af. Dat geldt ook voor het delen van beleggingsrisico's. Daarnaast moet er een oplossing worden gevonden voor de groep werkkenden die geen of weinig pensioen opbouwt. Een

behoorlijk deel van de zzp'ers en flexwerkers valt buiten het systeem en heeft straks alleen de AOW om op terug te vallen. Als de tendens doorzet, wordt deze groep zo groot, dat er te weinig deelnemers zijn om het nieuwe stelsel te blijven betalen.

Een stelselherziening is geen eenvoudige opgave, er zijn forse dilemma's. Hoe zorg je bijvoorbeeld voor eenvoud en transparantie, zodat deelnemers het stelsel begrijpen. Hoe ga je om met de overgang van het bestaande naar een nieuw systeem? Op deze en vele andere vragen moet de pensioensector in 2016 antwoorden zien te vinden.

¹Naar analogie van Pensioenfederatie, publicatie van 8 januari 2016

ECONOMISCHE VOORUITZICHTEN

Tweemaal per jaar publiceert De Nederlandsche Bank (DNB) haar economische vooruitzichten voor de komende jaren. In december 2015 stelde DNB dat de Nederlandse economie meer op eigen kracht groeit.

De economische groei komt in 2015 uit op 1,9%. Volgend jaar valt de groei tijdelijk terug naar 1,7%, om in 2017 weer aan te trekken naar 2,2%. DNB verwacht dat de bijdrage aan de groei van de wereldhandel (voor Nederland als exportland zeer belangrijk) de komende twee jaren afneemt. Dat wordt grotendeels gecompenseerd door een grotere bijdrage van de binnenlandse bestedingen (we geven meer uit). Dit komt door de herstellende woningmarkt en de toenemende koopkracht van huishoudens, aldus DNB. De voorziene belastingverlaging heeft een gunstig effect op de consumptiegroei in 2016, en ook in 2017. DNB verwacht dat de groei van de werkgelegenheid langzaam herstelt. De werkloosheid daalt naar verwachting maar zeer beperkt, van 6,9% dit jaar en volgend jaar, naar 6,7% in 2017. De inflatie blijft vooralsnog laag en komt pas in 2017 boven 1%. De eerder ingezette daling van het begrotingstekort stagneert, door de lastenverlichting, de lagere aardgasproductie en het toegenomen aantal asielzoekers.

Onzekerheid op financiële markten

Verder heeft DNB geanalyseerd wat de gevolgen zijn van een lagere groei in China. De groei komt uit - zo blijkt uit de meest recente cijfers - op 6,8%. Waar voorheen 10 tot 11% normaal was. Volgens DNB zijn de gevolgen voor Nederland van de lagere groei in China, aanzienlijk lagere groei dan eerder geraamd.

De lagere groei in China leidt wel tot veel onzekerheid op de financiële markten. In het beleggingsplan 2016 (zie bestuursbesluiten) houdt SPUN voor de komende jaren rekening met een relatief lage groei van de wereldhandel. Voor China gaat SPUN er vooralsnog vanuit dat de groei lager zal zijn dan voorheen maar dat de onrust op de financiële markten wat overdreven is. Er zijn ook positieve signalen in de Chinese economie zichtbaar.

BESTUURSBESLUITEN

In deze rubriek vermelden we de recente besluiten van het SPUN bestuur. Deze keer de belangrijkste besluiten uit de bestuursvergadering van 18 december 2015.

Beleggingsplan 2016

Het bestuur heeft het beleggingsplan 2016 vastgesteld. Het beleggingsplan bestaat uit de volgende onderdelen:

- o Een korte terugblik op het beleggingsjaar 2015 en weergave van de wijzigingen die in 2015 in de beleggingen zijn aangebracht;
- o Het strategisch kader voor de lange termijn, de actuele ontwikkelingen in de financiële omgeving en economische vooruitzichten;
- o Een beschrijving van de impact van het beleggingsbeleid. Naast de bestaande pensioenverplichtingen zijn de hiervoor genoemde factoren input voor het beleggingsbeleid.
- o Tot slot wordt beleggingsmandaat voor 2016 aan de vermogensbeheerder, Mn, vastgelegd.

Beleggen gaat met risico's gepaard. In het beleggingsbeleid heeft SPUN vastgelegd wanneer een risico nog acceptabel is, en wanneer niet meer. Voor veel risicofactoren heeft SPUN al normen vastgelegd. Deze normen hebben vooral een signaalfunctie: als een grens wordt benaderd vindt er overleg plaats tussen alle betrokkenen. Voor een tweetal risico's is door de beleggingscommissie een nieuwe normering geformuleerd. Het bestuur heeft daarmee ingestemd.

Toeslagen

Het bestuur heeft een besluit genomen over de toeslagen (indexaties) in 2016. Met het oog op de financiële positie van SPUN kunnen in 2016 geen indexaties worden toegekend. De pensioenen worden dus niet verhoogd in 2016.

JANUARI 2016

Abonnement

SPUN verstuurt regelmatig actuele berichten via de e-nieuwsbrief. Aanmelden en afmelden kan op [Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland](#).

Heeft u tips of ideeën, of wilt u reageren op deze e-nieuwsbrief? Mail dan [Geert Bierlaagh](#). We sluiten graag aan bij wat u beweegt.

EN DAN NOG DIT...

Dekkingsgraad SPUN

Op 31 december 2015 bedroeg de wettelijke dekkinggraad van SPUN 104,6%. Dat is de dekkinggraad volgens de nieuwe berekeningsmethode van de toezichthouder. De 'echte' dekkinggraad was op dat moment 101,9%.

Op de website van SPUN staat ieder maand de [actuele dekkinggraad](#) en ieder kwartaal een meer uitgebreide [rapportage](#) over de financiële positie van het pensioenfonds.

Deelnemersvergadering

Op 14 december vond de jaarlijkse deelnemersbijeenkomst plaats. Er was aandacht voor de toekomstplannen van SPUN, het verantwoordingsorgaan en het thema 'Regie nemen en Koers houden; pensioenuitvoering in een complexe omgeving'. De [presentaties](#) staan op de website.

Weet u uw AOW leeftijd?

Werkende Nederlanders van boven de 50 jaar onderschatten vaak hun eigen AOW-leeftijd. Dat blijkt uit een onderzoek van Wijzer in Geldzaken onder vijfhonderd mensen. Meer dan de helft van de ondervraagden rekende zich rijk. Zij dachten een tot twee jaar eerder AOW te krijgen dan voor hun echt van toepassing is. Wilt u controleren of u uw eigen AOW-leeftijd goed in beeld heeft? Bereken het dan op de website van de SVB: www.svb.nl.

Onder redactie van G. Bierlaagh, directeur Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland.